BANKA KOMBËTARE E SHQIPNÍS
BANCA NAZIONALE D'ALBANIA

FJALIM

I MBAJTUN PREJ KRYETARIT SHKELQESIS SË TIJ SEN. A. MOSCONI PËR INAUGURIMIN E SELIS SË RE' NË TIRANË

30 TETUER 1938

BKSH

BKSH

BKSH

Nolëri Mbretnore, Shkëlqim, Zgjo, Zotnj,

Tue marrë fjalën për herën e parë në fillim o Shqypnia, kaq e dashtun në zëmrën time si italiani e për kujtimet shekullore historike që pasqyrohen n'emrin e Heroit Kombëtar Skenderbeg nalta nike për miqsi' e shtrejtë që bashkon prej kohësh shkumbin të dy popujt, mendimi i ôm i parë kthehet me riverencë ndaj Naltë Madhnie së Tij Mbretit Zog I, që aq meritueshëm personifikon Kombin Fisnik e të vjetërkët Shqiptar.

Naltë Madhnia e Tij Pak mirëseia të na bëj nderin e nalt, që qy ungurim, të mbahet në pranin o në për kraljen to njanës nga Motrat Augusto të Tij, o çila na, bija në nuse t'ona këtu e ndahë të lumturisë të Saj, ilo unë paraskruj lotët ndershim mirë njohës o të thellë e me të gjithve.

Mandej mendimi em kthehet me rdjenjët e ritëgofijes mbë të gjallë ndaj gjith atyne, autoritete, përfaqsuesa e qytetarë, të cilët, me pranue fisnën t'one, jane fikksfikun me këtë neth nesh për me e bë më

ndodhte këtë ceremoni inaugurimi Cotën, e veçanrisht ndaj Shkëlqesive të Tyre Pjesëtarve të Qeverisë e Përfaqësuesve të Trupit Diplomatik që, me në ndërse me prerjet e tyre, kanë dashtë me na dhanë një dëshmi të këmqëshme simpatihje e mirëdashjeje.

Ceremonija e sotshme shënon për neve një datë kujtimore, me qenë se inaugurimi i këtij pallati, me të cilin kemi dashtë me i dhanë më Kryeqytet një selí të plotësuame e të stolisun Bankës Kombëtare të Knisjenit, formon për neve Administratorët dëshmi të vulosun për që ç'ka kemi mbrrijtun një qëllimi.

Me të vërtetë ishte konstatue prej kohësh nevoja për me i dhanë këtë një seli nak të marë Institutit t'onë; por neve kemi preferue me pritë deri sa ky të jepte prova të çka' jsa në vetë e të konsolidohesh, kështu që pallati i ri të ish krosakrimi dhe simboli i një maturiteti dhe i një qëndrueshmënije, tashmá e mbrijtun plotsisht.

Ndërtesa e re, vepër e ndritun e arkitektit të vlefshëm Prof. Morpurgo dhe e bashkpunëtorvet të tij të zotë, na vijnë e mjë të mahnes e bijerëndë aspak edhe artistikisht e elegante, dëshiron me qëtë pikërisht shprehja dhe synthesa e atij organizmi të fort' e të sigurt siç është Banka Kombëtare e Shqipnie.

E krijuame pak nuk tepër se dyshohet vjet nuk punë me iniejativën e një grupi financjar Italian, gjithashtu me pjesmarrjen minimale në të vërtetën, por jo nuk pak sinjifikative e të pëlqyeshme, të kapitalave të huaja, e krijuame atë një vënd ku lehtësinaq dhe nxjetet e krolitit mund të qëndrojn pothuse të panjohura, nja, Banka Kombëtare, kish përpara vedit dy qëllime esencjale për me mbrrijtë: Me i dhanë Shqipnis një mundësi të mir' e të shëndoshtë dhe njëkohësisht me krijue një organ krediti që të ish një hasë dhe një shtyrje drejt shvillimit ekonomik të saj.

Mund të pohojnë me ndërgjegje të sigurtë se që të dy këtyne qëllimeve u koni dalun në kryo plotësisht.

Edhepse nëpërmjet një studije që vedi nuk ka marrun fund e që ka mundimin mundhat edhe ato nuk në zë të shumë shtetsve, Banka ka mundun me i sigurue qëndrimin në të forsë paritetit origjinal të arit të frangut shqiptar aq sa ky ka shënue shpesh, edhe në kohët e mëtuame, një furë mbivlefje mbi metalin ar, ndërsa qarkullimi dhe detyrimet në të pamë kanë një mbulesë – për nuk se një të tretë në ar e për gjesën tjetër në aktivitete ekuivalente me të – që është sjellë rreth 85 e 90 për qind.

Njëkohësisht Instituti i yni ka mundun me bë të njoftun e me përhapë gjithnjë nuk tepër shërbimet e

krodis, me krijue në vend tonë Dega, të cilat për të shpejtë do të bëhen sundë, e me zbritë kore mbas here kamatën e kushtimet e veprimeve, në mënyrë që me i bë ballë si më tepër që t'ish e mundun çdo eksigjencë të shtuarshtë të lëvizjeve e të pagesave.

Këtë na shpjegon shtesa e konsiderueshme që ësht vërtetue në tërsinë e veprimeve të pasta, veçanrisht n'ato të skontos që janë ghdi dyfishuem në gjysjetorin e fundit e që shkojnë mbë me e shvillue vazhdimisht.

Dëshira e jonë ësht me sjellë këtë kushtrimin e të lëdhave në të njajtin nivel t'Italisë fqinje e atë këtë mugë janë realizue kapa fort të mëdhaja, krahas që jemi me j'a mbërijtqëllimit qëkurse, gjatë periudhës së shkurtë t'ekzistencës sonë, takoi zyrtar i skontos, që formon masën themelore, ka zbritë prej 12 në 6 për qind.

Me kryerajen e këtij vepre Banka ka pasun kërcqëllim o mallkë me pë kurdisë të shtohet kredhejë nejë shtesë dhe besimi i gabilkut, në përmjet një klasifikimi shumë të shumt o besnikë, depozitat e të cilës, kanë dikur përkrye me o rritë, veçanrisht në formën më sinjifikative të kursimit.

Të gjitha këto janë pikë të pari realizatet o kriterore e të direktivave që qysh prej fillimit j'u ranë si bazë Institutit e që me rigorozitet të pa ndërpërë, u zbatuan kurdoherë.

Një ent bankar emisjoni, të cilit i bjen përgjegjësija o rändë për mbrojtjen e qëndrimit të monedhës kombëtare, kë për detyrë më kryesore mos me in shmangë kurrë atyne principeve që janë themelorë për të e që mundon m'u përmbledhë: më mbajtjen e një ekuilibri të mirë midis qarkullimit, mbulesës, depozitove e derdhjeve të ndryshme, sidhe më të dhanunit e kredisë përgjithësisht votën me nfat të shkurt' e veçm kujt të jë në gjendje me paraqitë garancinat e nevojshme. Pa dyshim kjo spelje rigorose nuk mundet mos me shkaktue kritika institucionesh të kotij llogi; e sehen dhe nevo kritikë e të pakënaqunve mallë herë nuk ni kanë mungue, porë nuk kanë munduan kurrë të na shmangin nga rruga e jonë, e votuja e drejtë dhe e shëndoshtë për interesin publik.

Tue përfilun me këtë rast me gjithë të mirë objektivitetin e ndritun që kemi bë deri tash sehen edhe rezultatet e shkëlqyshme të harrjtuna, bëtë e detyrshme për mue e njëkohësisht e gëlqyeme me përfujtue veprën e të gjithëtyne që shum më mirë se un i dhanë Bankës konstitet pune të vlefshëme: veprën, para të gjithash, e prodecesorve të mi të vlefshëm në Kryesi, atë të të ndershmevo bashkpunëtorë të Këshill, atë më në fund të të gjithë Personelit që meriton posaçërisht lëvdata për mënjanjen e ndër të detyrës, për zellin inteligjent e shpirtin e votëmadhinit me të cilin kanë e kundrohenë,

në Selitë Shqiptare dhe në Romë, përmbush detyrën e tij jo të lehtë. Ay njlek kështu shembullin e Kryetarit të vetë më t'afërt, Administratorit të Delegatës Apv. Gambino, studjoze i theksë i shkencavet ekonomike, i cili, qyb proj fillimit, i doli konsakrue Bankës me një paraqitjim të ndritshëm të qëllimeve finale të Kësaj, me kjartësi e qëndrosë në kritere, me një drejtim e një kompetencë të krahasueshme vetëm me pasjonin e tij të madh për Institutin t'onë.

Por nuk jam vetëm këtë faktorës që na kanë dhanë mundësinë me kapë gjithëmbarësjen e shohirtarëve.

Asht për këtë që dua dhe jam i detyruem me përmendë ato mirënjohjet të madhe përkrahjen e forc' e të përhuvert që na asht dhanë kurdoherë nga Qeverrija Kombëtare e Shqipnis, edhe në përmujet një veprimi të çmueshëm legjislativ, përkrahje e cila ka qënë për neve një shkas nxitjeje e kurreje, aq më tepër se ajo dëshmon një bashkpunim që ka për themel të përbashkët atë të qëllimeve të drejtuemo nlaj të mirës publike.

Kësajë i asht përgjegjen më të miri popullit shqiptar, i forbë e pratuer, i matur e kuvendtar, skrupuloz në të kujdesuit për detyrimet e veta, i cili ka shkue me

formue me Bankën përbor' e nuk tejër marrëdhanje të sjë mendimi, e të një besimi reciprok. Ay ka kaptue bukur se në sistemet oerjosë e koncktë të ndjekun prej nesh emnëte me gjithë gjithanjë mbrojtjen nuk të mirë të mbrenavo të veta. Asaj klientele të ndjekjonecco peh, që është formue për arësyet e kësilla, dishiroimë me i drejtue këtë fakultetinet t'onn, kryesisht t'ënt.

Tek e mbramja nuk mundem mos me përmëndë se, mëkëmbjes së sëmurës s'onë, i ka dhanë gjithashtu një kontribut të fortë vepra e Qeverisë Fashiste t'Italis, e cila, e frymëzuarë nga mëpeja e saj tradicjonale kundrejt Shqipnis, ka dhanë përherë e cado po jep, në formën të ndryshme, një ndihmë jetosh për shuillimin ekonomik dhe financjar të këtij Kombi.

Në Qeverin' Italiane e në përfaqësuesat e ndritun të saj këtu në Kryeqytet, veçanërisht në Ministrin e selëbën Sh. T. Jacomoni, Banka e jonë ka gjetun kurdohtë — e jeni për këtë shumë mirnjohës — përzëmërsi në mirëdhanje, gjithnë këshillimi e përkrahjejo.

Dëshiroj gjithashtë me shpresë ndjenjat e mirënjohjes sonë Shkëlqesis së Tij Azzolini, Guvernatorit i vlefshëm i Bankës d'Italis, që kam pasë rastin me e njoftë dhe me e çmue për vlerat e tij të naltë gjatë katër vjetve kur kisha nderin me kryesue si Ministër Financat Italisë. I përfaqsuem këtë prej Drejtorit të përgjithshëm

Dr. Trolse, që ollhe ky ish një bashkpunues i ou i vlefshëm, si ka dashë me na dhanë një provë tjetër fort të përgreshme të atij shpirti solidarisje e ndihmëshjeje që Instituti i madh Italian i ka tregue Bankës s'onë gjysh nga origjina e që ka qënë për nove me të vërtetë i vlefshëm.

Por nje Bankë emigrimi, nëse kalimit të një periudhe fillestare, nuk mundet natyrisht, sillë më një vëllë me ekonominë ende je krejt të shtillnume, me përballë vetume të tëna ekzigjenese, të tëna nevojat që rrumel të parajtun në fushën e kreditit qofshë ollhe me shtrenen, siç lyset, kreditin ndonar. Vet natyra e saj i imponon shtërngesa e përkufizime, mbrtima e të cilave shtrihet nganjëherë edhe deri në kreditat me afat të shkurtë, sepse ajo, Banka e Emisjonit, nuk duhet kurrë me të në radhë të dytë qëllimin krysesor të saj si mbrojtse ilat regullimit e monedhës.

Asht për kët që, me kënaqsi të zinçertë, kemi pë me këtë vjetët e fundit u'a krijue kush për kush me të tjera organizata kreditnash, mi parë Banque d'Exportation de Belgrade, mandaj Banka Ekjqsero e Shtetit e tash vonë një Drgo o Banco di Napoli, Institut i vjetër e glorioz Italian.

Jemi të bindur se së këtë vënë të vuem s'ndhë për përparimo gjithnjë ma të ndlenja, aktiviteti bankar mundet me in dhanë të gjithve mundë pune prepunjo-nale, veçanrisht sikur sëcili institut (gjë që gjatërisht është konsëtuo) të parvendosë me i dhanë aktivitetit të vetë një karakter specializimi siç ndodh përgjithsisht në mardhanjet me Institutet e amigonit. Prej një drejtimi të tillë ka me ëndë pa dyshim një avantazh i sigurtë jo vetëm për Bankat por edhe për krejt ekonomin' e vendit.

Nën këtë drejtim nevoj sikurse koni vepruo deri tash, do të vazhdojmë me i ofruo Institutevo të përndodhun përkrahjen t'onë ma të gjanë mundë e natu-rjale, të sigurtë se mardhanjet e përshtatrta që koni pasun përhurë me ta ma do të munden veçsë të bëhen edhe ma të ngushta për interesin publik.

Me këto adjatja parashtroj një përshëndetje të për-zëmërt të zbrethtrave t'Verfaqsova të tyne që kanë pasun bujarinë me pranuo fjalën t'onë tue mazrë pjesë në mbledhjen e sotshme.

Naltësi Mbretnore, Shkëlqesi, Zojë, Zonjë,

Le të më jetë më së fundi e lejueshme – mbas kqyrjes së shpejtë që j'u dhë me kryeqafore të ligjëshme rrugës së këmo ashtu edhe vepërs së të shkuarës, gjithnjë më lidhje me të njëjtin kapitull që ka lëjo ceremoni inaugurimi – le të më jetë e lejueshme të kthejmë me besim të kthjellët mendimin t'onë nga e ardhmja.

Kombi fanik Shqiptar, që veton prej një të katërt shekulli ka mendim, mbas shumë peripetish të bidhuna historike, m'u forcuar më vehte e i panvarun dhe me vazhdon sistemën e vetë politik, gjatë kësaj periudhe ka fillue, agadalë për me siguri, shvillimin ekonomik të tij.

Virtytet e fisit e të shtalohta të popullit të tij, pozitë e tokës së tij, artëzija e qeveritarve të tij, adën' ndërkaqjen e një Sovrani meritplotë t'Atdheut të tij, japin besim të madh për të tjera përparime në lavdi e lujqës, t'industris e të tregtis.

Dunkë Komisëtare qiun për nder e për dobi të saj' më të ndit, për dobi ekonojale, konsakrimin e vetë me besim e me pasjon për me favorizue këtë përparim

na çdo ajat që të dispenojë; e groj rezultatove të deri-
shme nuk mundet veçse ne tharë mimet ma të zgje-
dhuna për t'ardhmen e saje, e ardhme këjo që duhi o
lidhun zgushtë me atë të Kombit Shqiptar.

Na e dimë mirë se nji Institut enisjoni, ná paro
se ne sigurue fitime materjale shkojnishëve të vetë
(shkojnistët t'ané, të të vërteton, nuk mirrin vesë nji
shpërblim modest të kapitalit të tyne) dukes me kredo
që të kryejë nji misjon të naltë, atë të ndrojtjes së
interesave kombëtare në fushën ekonomike.

Tue i ndejtë me qëndrue e dashuni konij koncepti,
na interpretojmë plotësisht shpirtin e atyne që kane kry-
esue në themelimin e kresj Bankë sidhe t'atyne që jane
ende set t'interesuem për të.

Banka Kombëtare e Shqipnis duhet, e duhet të jetë
gjithmonë, jo vetëm një rrfe forcë dhe e qëndrueshme
e Shtetit Shqiptar, e ekonomisë dhe e Pasurisë së
Tij, por edhe shpresbija ná me rëndë e ná e patundë-
shme e mbrels ylliatore që lidh Shqipnin me Italinë dhe
e bashkpenimit të shtetijvë e fiksend midis dy popujvë,
që duhet për të gjithë gjatnoh e sigurë pasje.

I frymëzuem nga këto mendime, Ju fton, Zotnij, të
bashkëritni me mue për fatet e mbara të Shqipnis.

BKSH

F. [illegible] - [illegible] - 1930

BKSH

BKSH

BKSH

BKST